

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจ
ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตพิมานปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัญมศึกษา นครปฐม

Learning Achievement Development on Sufficiency Economy and Thai
Economic Development using a Blended Learning Process for
Mathayomsuksa 4 students in Phiman Pathom Academic Group under the
Nakhon Pathom Secondary Education Service Area Office

ธนาภรณ์ ธีราพิช¹ วีระ วงศ์สรรค์² และชนาดล สมบูรณ์³
Thanaporn Thirapheut, Weera Wongsan and Tanadol Somboon

Received: May 11, 2022

Revised: May 30, 2022

Accepted: May 31, 2022

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน ให้เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80 2) ศึกษาความก้าวหน้าทางการเรียนเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสานกับการจัดการเรียนสอนแบบปกติ และ 4) เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสานกับการจัดการเรียนสอนแบบปกติ เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยใช้วิธีการจับฉลากสุ่มอย่างง่าย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย 2 หลวงพ่อเงินอนุสรณ์ จำนวน 3 ห้องเรียน เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ ชุดการเรียนรู้ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัย พบว่า 1)

¹⁻³ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี; Bangkokthonburi University

Corresponding author, e-mail: mpon6951@gmail.com, Tel. 084-1346951

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 83.33 2) ค่าความก้าวหน้าทางการเรียน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน คิดเป็นร้อยละ 68.38 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสานสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีความพึงพอใจโดยรวมมากกว่านักเรียนที่ได้เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย

Abstract

The objectives of this research were 1) to develop learning achievement on sufficiency economy and Thai economic development using a blended learning process to meet the criteria of 80 percent; 2) to study the progress in learning on sufficiency economy and Thai economic development using a blended learning process; 3) comparison of learning achievement on sufficiency economy and Thai economic development using a blended learning process and conventional teaching methods; and 4) to compare the satisfaction of the Mathayomsuksa 4 students towards learning by using a blended learning process and conventional teaching methods. It was a quasi-experimental research. The samples in this research were the Mathayomsuksa 4 students at Phrapathom Witthayalai 2 Luang Pho-ngoen Anusorn School, 3 classrooms using a simple random sampling. Research tools were the study series on sufficiency economy and Thai economic development, learning management plan, achievement test, and student satisfaction assessment form. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation and t-test. The results of the research found that 1) the learning achievement after studying with the learning package accounted for 83.33%; 2) learning progress using a blended learning process accounted for 68.38%; 3) the achievement of students studying sufficiency economy and Thai economic development by using the blended learning process was significantly higher than that of the students using the conventional teaching method at .01; and 4) the Mathayomsuksa 4 students who studied by using the blended learning process, were overall more satisfied than the students who

learned with conventional teaching methods with statistical significance at the .01 level.

Keywords: Blended Learning Process, Learning Achievement, Sufficiency Economy and Thai Economic Development

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ส่งผลกระทบต่อระบบสิ่งแวดล้อม ประชากร เศรษฐกิจเทคโนโลยี สังคมและวัฒนธรรมเป็นอย่างมาก ทุกคนต้องรู้จะปรับตัวเพื่อให้ดำรงอยู่ได้ ภายใต้ความรู้ความเข้าใจและระมัดระวังให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ในการพัฒนาประเทศจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพของคนไทยทุกกลุ่มวัยให้มีความพร้อมทั้งกายใจ สติปัญญา มีจิตสำนึกและมีวัฒนธรรมที่ดีงาม รู้คุณค่าของความเป็นไทย มีโอกาสและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพสังคมไทย ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืนมีสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติ ให้มีทักษะทางด้านเทคโนโลยี ความสามารถในการทำงานร่วมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติ รวมถึงสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (Competencies of Learners) หรือคุณลักษณะสำคัญของนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เป็นคุณลักษณะที่เด็กทุกคนจะต้องมีและใช้ได้อย่างเหมาะสม เพื่อผลักดันให้ผลการปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมายซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด แก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิตและการใช้เทคโนโลยี นอกจากนี้แล้ว (สุวิทย์ เมษินทรีย์, 2556) ได้กล่าวว่า ในศตวรรษที่ 21 นี้ โลกกำลังค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงจาก “โลกที่คงรูป” สู่ “โลกที่เลื่อนไหล” โลกที่คงรูปเป็นโลกของการพึ่งพิงที่ผู้คนมีปฏิสัมพันธ์กัน ส่วนโลกที่เลื่อนไหลเป็นโลกที่ผู้คนมีความเป็นอิสระมากขึ้นควบคู่กับโลกที่ผู้คนต้องพึ่งพาอาศัยกัน ในขณะที่โลกกำลังปรับเปลี่ยนฐานรากหลักของการศึกษาที่ประกอบด้วย “ความรู้และคุณธรรม” มิได้เปลี่ยนแปลงไปตามพลวัตโลก ทั้งนี้เพราะการที่จะอยู่ในโลกที่ผู้คนมีความเป็นอิสระ ทุกคนจะต้องมีความรู้ ในขณะที่เดียวกันก็อยู่ในโลกที่ผู้คนต้องพึ่งพาอาศัยกันได้และจะต้องมีคุณธรรมในระดับที่เข้มข้นมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ย่อมส่งผลหลายด้าน

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ได้ส่งผลกระทบหลายอย่างในมุมกว้างในด้านของการศึกษาก็ได้รับผลกระทบเช่นเดียวกัน ทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนแบบปกติในโรงเรียนได้ นางสาวตรีสุข เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้มีการปรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยมีการปรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนออกเป็น 5 รูปแบบ หรือ 5 On ซึ่งประกอบด้วย On Site, On Air, Online, On Demand และ On Hand เพื่อเป็นการลดการรวมกลุ่มกันตามมาตรการ Social Distancing (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) ถือว่าเป็นความท้าทายในการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในด้านการศึกษา

ที่ไม่ใช่แค่การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 เท่านั้น แต่ควรเปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาส ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้ดีกว่าเดิม

กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน หรือ Blended Learning เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความสามารถในการใช้สารสนเทศได้ ซึ่งการเรียนรู้แบบผสมผสานเป็นการเรียนบนเว็บและในชั้นเรียน โดยในการจัดการเรียนการสอนบนเว็บเป็นรูปแบบของการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการค้นคว้าข้อมูลในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และยังสามารถตอบสนองแนวความคิดในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้โดยวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายและเกิดขึ้นในสถานที่และเวลาต่าง ๆ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นประโยชน์ซึ่งสื่อต่าง ๆ เหล่านี้สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และแก้ปัญหาได้อย่างอิสระ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550) สอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของการเรียนรู้ที่เชื่อว่าผู้เรียนที่แสวงหาความรู้ด้วยตนเองจะเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งกว่าการเรียนรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดจากผู้สอนเพียงฝ่ายเดียว นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนบนเว็บสนับสนุนให้ผู้เรียนเฝ้าหาความรู้ด้วยตนเองและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ และยังเป็นส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนด้วยกัน นักเรียนกับครู นักเรียนกับเนื้อหา โดยใช้กระดานสนทนา (Web Board) ผ่าน Facebook ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้มากขึ้น กิจกรรมการเรียนการสอนจึงเป็นไปอย่างทั่วถึง (สุจิตร์ เขียวศรี, 2550) แต่การเรียนบนแบบนี้ไม่เหมาะสมกับทุกกิจกรรม ทั้งนี้ผู้เรียนและผู้สอนอาจจะมีผลผลิตด้านต่าง ๆ มีการพัฒนาเครื่องมือเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) การเรียนการสอนที่มีการวางแผนการจัดการกระบวนการเรียนการสอนแบบเผชิญหน้าที่ใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย ผสมผสานกับการเรียนการสอนระบบออนไลน์ที่นำเทคโนโลยีเข้าใช้ให้ผู้เรียนเข้าถึงการเรียนรู้ได้รวดเร็วมากขึ้น (กุลธิดา พุงคาโน, 2563) ดังนั้นสรุปได้ว่าการเรียนการสอนแบบผสมผสานไม่ว่าจะใช้นับระดับการศึกษาใด รูปแบบใดก็ตาม ออกแบบวิธีการเรียนการสอนและเครื่องมือสนับสนุนการเรียนการสอนจะแตกต่างกันไปตามจุดมุ่งหมายในการเรียน เนื้อหา อายุและระดับการศึกษาของผู้เรียน ตลอดจนระบบโครงสร้างพื้นฐานซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ นอกจากนี้ควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการทำงานของสมองในขณะปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของการศึกษา รูปแบบและวิธีการจัดการเรียนการสอนให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยมีการออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้เอื้ออำนวยต่อผู้เรียน มีการใช้สื่อการสอนที่ทันสมัยมากขึ้น มีการสร้างชุดการเรียนรู้ การออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อก้าวให้ทันต่อการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงของประเทศ ผู้วิจัยได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่สอนในรายวิชาวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จึงมีความสนใจที่จะศึกษาพัฒนาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในสาระเศรษฐศาสตร์ ซึ่งเศรษฐศาสตร์ถือว่าเป็นพื้นฐานอย่างหนึ่งในการวางแผนการดำรงชีวิตของคนในปัจจุบัน เพื่อให้ นักเรียนสามารถวางแผนการดำรงชีวิต การเลือกซื้อ สินค้าและ

บริการต่าง ๆ การวางแผนในการประกอบอาชีพหลักและอาชีพเสริม ทุกสิ่งทุกอย่างอยู่บนพื้นฐานของความพอประมาณและความพอดีของแต่ละบุคคล นอกจากนี้พื้นฐานอาชีพ การใช้ชีวิตของทุกคนยังสะท้อนออกมาเป็นภาพรวมของเศรษฐกิจประเทศไทยอีกด้วย ดังนั้นผู้วิจัยทำการศึกษา การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตพืชมานปทุม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม ขึ้น

วัตถุประสงค์

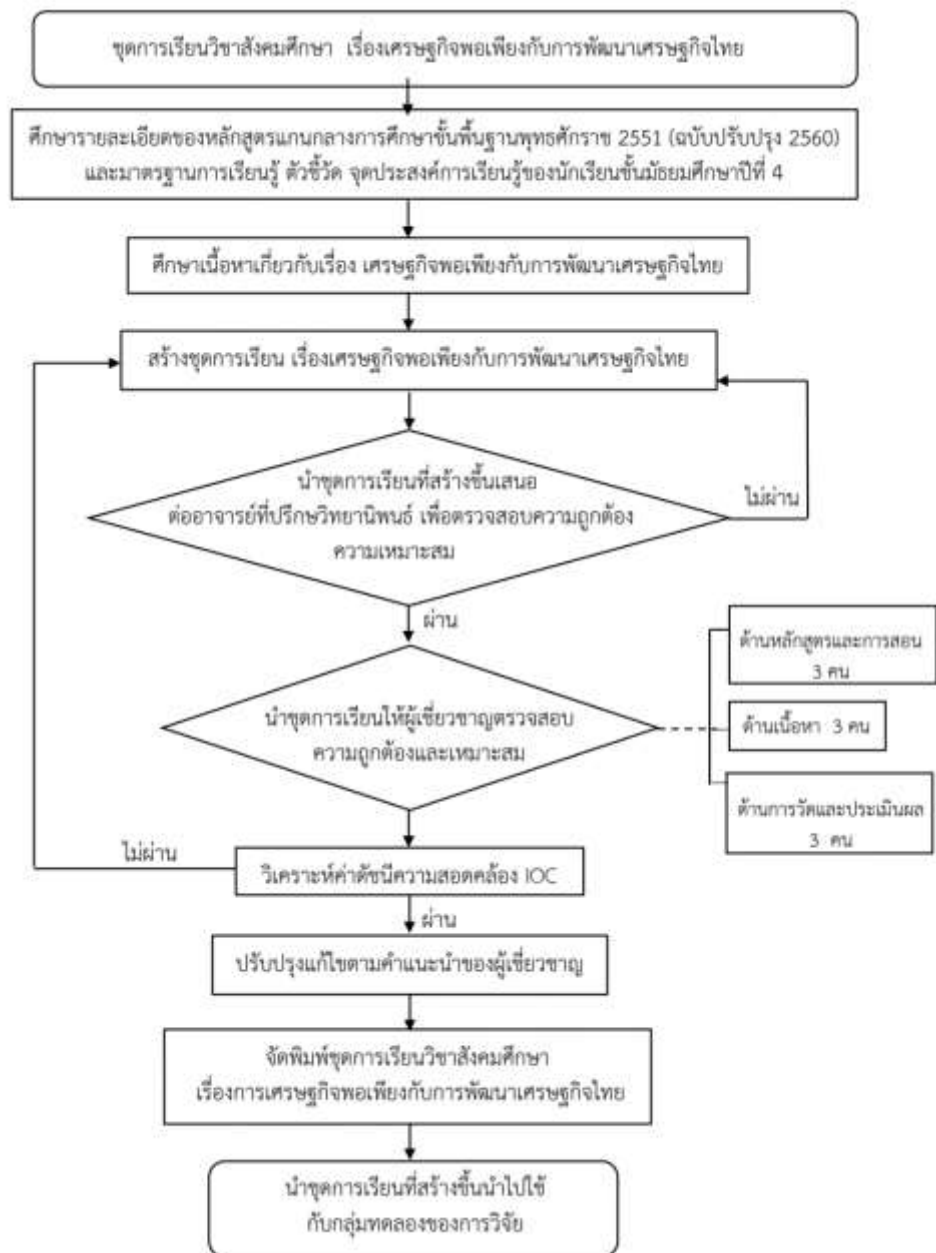
1. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้เป็นไปตามเกณฑ์ ร้อยละ 80
2. เพื่อศึกษาความก้าวหน้าทางการเรียน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสานกับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
4. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการเรียน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสานกับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental) โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (Pretest-posttest Design) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากมา 1 โรงเรียน ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย 2 หลวงพ่อเงินอนุสรณ์ อำเภอมะเข่ จังหวัดนครปฐม จำนวน 3 ห้องเรียน จัดนักเรียนแบบคละกันและทำการสุ่มแบบอย่างง่ายมา 2 ห้องเรียน โดยเป็นห้องที่สอนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน 1 ห้องเรียน และห้องควบคุมสำหรับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ 1 ห้องเรียน

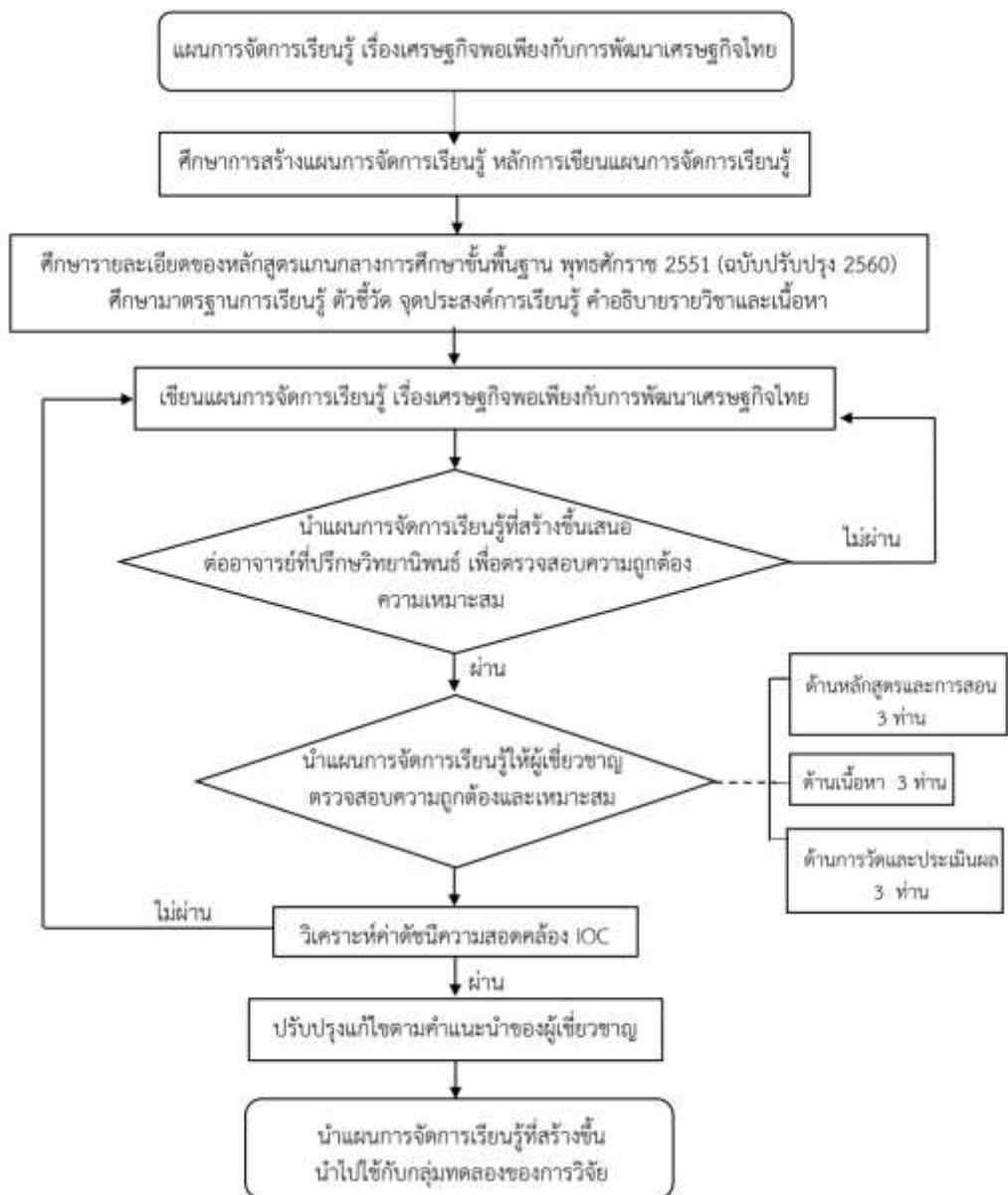
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

- 1) ชุดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย

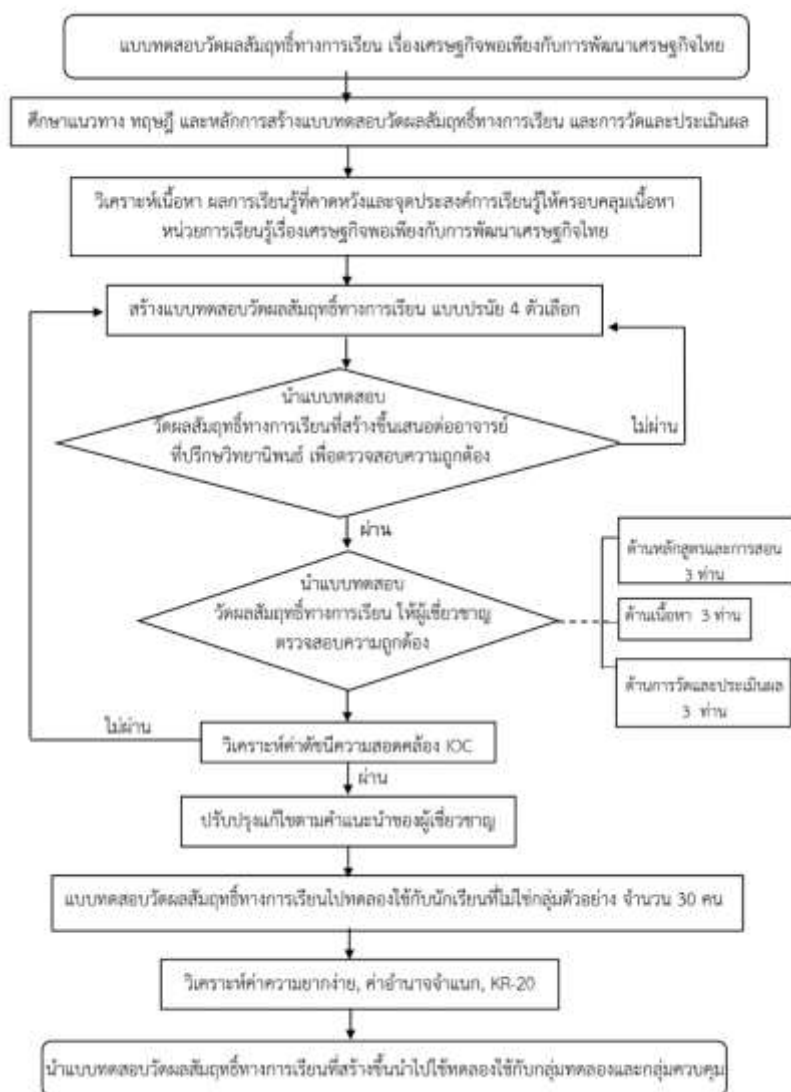
ภาพที่ 1 การสร้างและการหาคุณภาพชุดการเรียนรู้

2) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย

ภาพที่ 2 การสร้างและการหาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้

3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

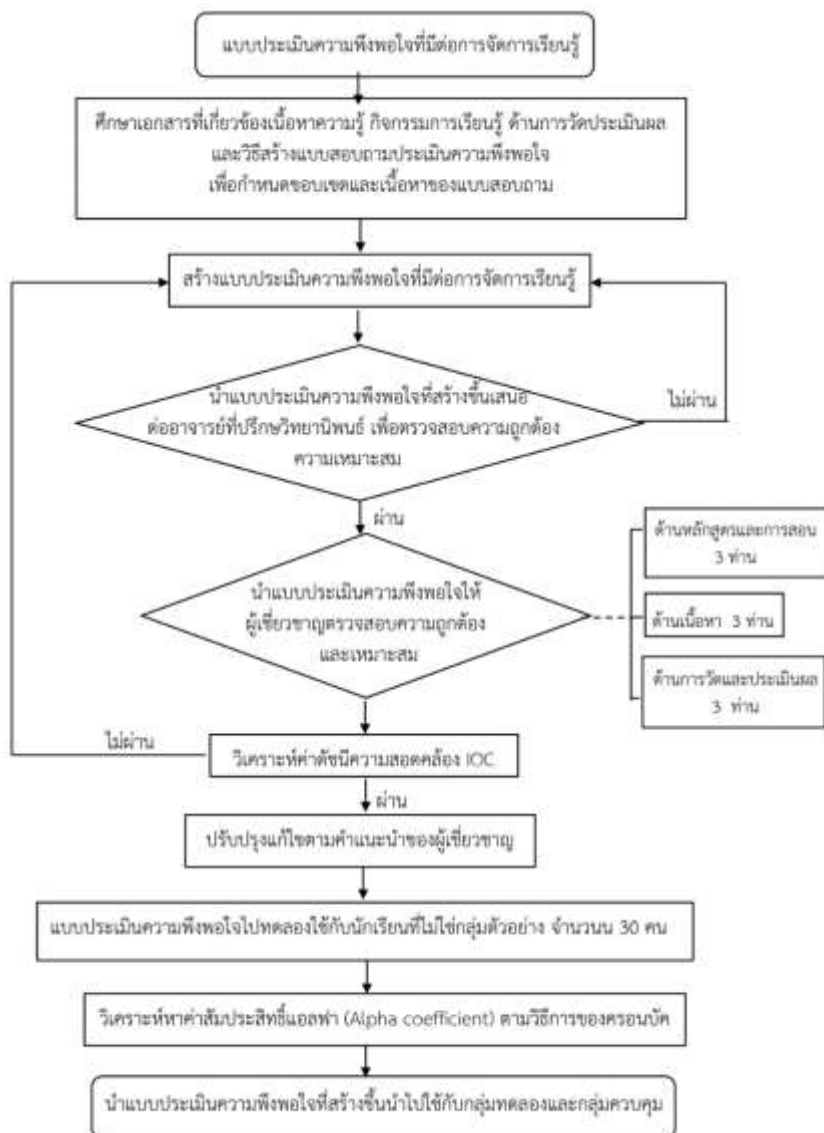
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

- มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.56-1.00
- ค่าความยากง่าย (p) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.20-0.80
- ค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.20-1.00
- ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ

โดยใช้สูตร KR-20 ของ Kuder Richardson-20 มีค่าเท่ากับ 0.726

ภาพที่ 3 การสร้างและการหาคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน

แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน

- มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.56-1.00
- สัมประสิทธิ์แอลฟาของความเชื่อมั่นทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.911

ภาพที่ 4 การสร้างและการหาคุณภาพแบบประเมินความพึงพอใจ

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและเก็บข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยขออนุญาตผู้บริหารโรงเรียน เพื่อทำการทดลองตามแผนที่กำหนดไว้
2. ชี้แจงวัตถุประสงค์ให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึงวิธีการเรียน ในชุดการเรียนวิชา สังคมศึกษา เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย และแจกชุดการเรียน
3. ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน เพื่อทดสอบพื้นฐานความรู้ก่อนเรียน ของนักเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ก่อนใช้ชุดการเรียน ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้ใช้ชุดการเรียนวิชาสังคมศึกษา ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนและแบบสอบถาม ประเมินความพึงพอใจ หลังจากเรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ผสมผสานและการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความก้าวหน้า ค่าดัชนีประสิทธิผล และการทดสอบค่าที (t-test แบบ Independent)

สรุปผลการวิจัย

1. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80 พบว่า ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าร้อยละของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน ค่าร้อยละของคะแนนระหว่างการทำทดลอง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน และร้อยละของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน โดยใช้ชุดการเรียน

	ร้อยละ
ร้อยละของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน	47.29
ร้อยละของคะแนนระหว่างการทำทดลอง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน	86.25
ร้อยละของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน โดยใช้ชุดการเรียนวิชาสังคมศึกษา	83.33

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนระหว่างการทำทดลอง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน โดยรวมคิดเป็นร้อยละ 86.25 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้ชุดการเรียน เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน โดยรวมคิดเป็นร้อยละ 83.33

2. ความก้าวหน้าทางการเรียน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าความก้าวหน้าทางการเรียน เรื่อง

เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าผลรวมของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียน-หลังเรียน และค่าความก้าวหน้าทางการเรียน

ผลรวมของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ก่อนเรียน)		ผลรวมของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (หลังเรียน)		ค่าความก้าวหน้า	
คะแนน (คะแนนเต็ม 480 คะแนน)	ร้อยละ	คะแนน (คะแนนเต็ม 480 คะแนน)	ร้อยละ	E.I.	ร้อยละ
227	47.29	400	83.33	0.6838	68.38

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าความก้าวหน้าทางการเรียน เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน เท่ากับ 0.6838 (E.I.) แสดงว่าชุดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน สามารถพัฒนาความก้าวหน้าทางการเรียน เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทยได้ ร้อยละ 68.38

3. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสานกับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสานกับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ ดังนี้

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสานกับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

คะแนน	n	$\bar{X}$	S.D.	t-test	Sig.
กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน	24	16.67	1.05	13.5**	.000
การจัดการเรียนการสอนแบบปกติ	24	11.62	1.50		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียน เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. การเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการเรียน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสานกับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการเรียน เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสานกับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ ดังนี้

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อวิธีการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสานกับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

ความพึงพอใจ	กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน		การจัดการเรียนการสอนแบบปกติ		t-test	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้	4.75	0.44	4.17	0.86	5.15**	.000
ด้านการเรียนการสอน	4.66	0.48	4.15	0.85	5.02**	.000
ด้านสื่อ / วัตกรรมการสอน	4.71	0.46	4.03	0.88	6.91**	.000
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.61	0.49	3.96	0.86	6.15**	.000
รวมเฉลี่ย	4.68	0.46	4.08	0.86	5.81**	.000

**มีนัยสำคัญระดับทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีความพึงพอใจโดยรวมมากกว่านักเรียนที่ได้เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีความพึงพอใจโดยรวมมากกว่านักเรียนที่ได้เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตพืชมานปทุม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมคิดเป็นร้อยละ 83.33 เนื่องจากผู้วิจัยได้สร้างชุดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างชุดการเรียนรู้ วิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหา หลักสูตร ซึ่งจัดทำชุดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทยร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ คำชี้แจงในการทำกิจกรรม เนื้อหา ใบความรู้ แบบฝึกหัด สื่อมัลติมีเดีย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้มีการออกแบบชุดการเรียนรู้ให้มีความสวยงาม น่าสนใจ ตัวอักษรชัดเจน มีข้อความที่เข้าใจง่าย สามารถใช้ประกอบการเรียน On Site, Online และ On hand ได้ โดยครูผู้สอนสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ในเข้ากับสถานการณ์ในขณะนั้นได้ นอกจากนี้นักเรียนยังสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาไม่จำกัดว่าจะต้องอยู่ในห้องเรียนเท่านั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของวลัย ตันติวิชญ์โกศล (2560) พบว่า รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบ

ผสมผสานด้วยเทคนิค GRIS เพื่อส่งเสริม ความสามารถในการอ่านภาษาไทย มีผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก

2. ความก้าวหน้าทางการเรียน เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่าความก้าวหน้าทางการเรียน เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เท่ากับ 0.6838 (E.I.) ผู้วิจัยได้มีการศึกษาขั้นตอน วิธีการ การออกแบบชุดการเรียนรู้และได้จัดทำชุดการเรียนรู้ ประกอบไปด้วย เนื้อหา ใบความรู้ แบบฝึกหัด สื่อมัลติมีเดีย ออกแบบชุดการเรียนรู้ให้มีความสวยงามน่าสนใจ ตัวอักษรชัดเจน มีข้อความที่เข้าใจง่าย ชัดเจน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะนุช เกาหมอ (2562) พบว่า บทเรียนแบบผสมผสาน มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 86.6/85.8 ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วย บทเรียนแบบผสมผสาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

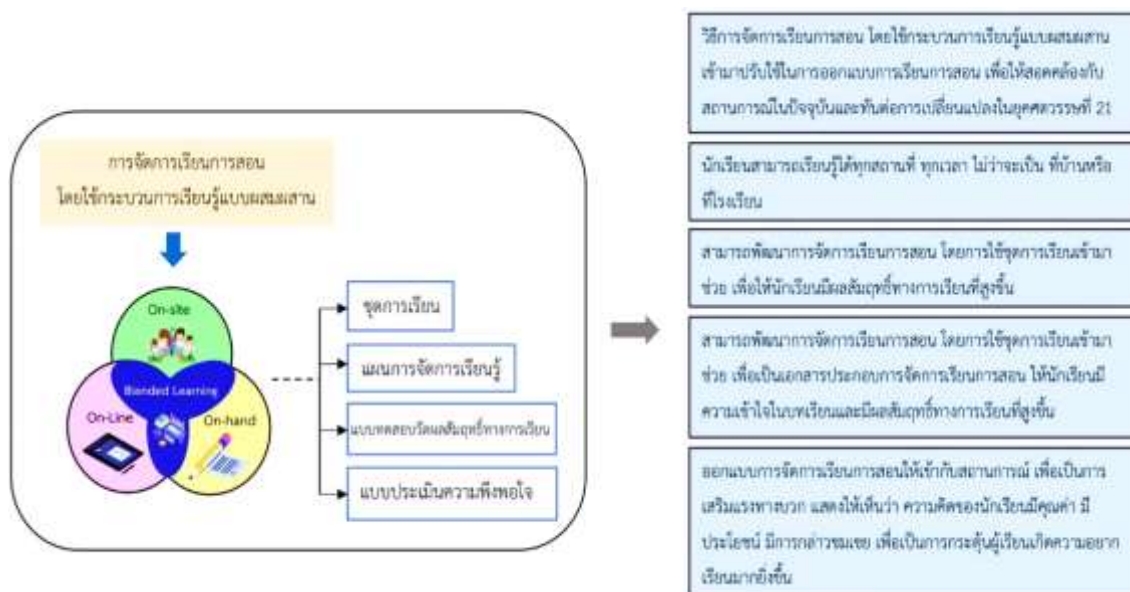
3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียน เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของเมษา นวลศรี (2563) พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานในรายวิชาการวิจัยทางการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิจัยทางการศึกษา หลังการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานสูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบดั้งเดิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีความพึงพอใจโดยรวมมากกว่านักเรียนที่ได้เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีความพึงพอใจโดยรวมมากกว่านักเรียนที่ได้เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน เนื่องจากมีการออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ สามารถใช้เอกสารประกอบการเรียนในรูปแบบ On Site, Online และ On hand ช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของกรพรรณ ตันติเวชกุล (2563) พบว่า ผลสัมฤทธิ์กลุ่มที่เรียนด้วยบทเรียนแบบผสมผสาน $\bar{X} = 25.77$ สูงกว่านักเรียนที่เรียนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนแบบผสมผสาน มีความพึงพอใจในระดับมาก $\bar{X} = 4.33$

องค์ความรู้ใหม่

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนในกลุ่ม

สหวิทยาเขตพินาปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม ได้องค์ความรู้ใหม่ คือ

ภาพที่ 5 องค์ความรู้จากการจัดการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. โรงเรียนควรมีการนำวิธีการจัดการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน เข้ามาปรับใช้ในการออกแบบการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันและทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21
2. โรงเรียนทุกโรงเรียน ควรมีนโยบายให้ทำชุดการเรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ เพื่อเป็นเอกสารประกอบการจัดการเรียนการสอน ให้นักเรียนมีความเข้าใจในบทเรียนและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. จากการจัดการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสานนั้น ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ดังนั้นครูผู้สอนควรออกแบบกระบวนการเรียนรู้ให้เข้ากับสถานการณ์และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ เกิดทักษะ มีการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

2. ครูผู้สอนควรมีออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อเป็นการเสริมแรงทางบวก แสดงให้เห็นว่า ความคิดของนักเรียนมีคุณค่า มีประโยชน์ มีการกล่าวชมเชย เมื่อนักเรียนตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นการกระตุ้นผู้เรียนเกิดความอยากรเรียนมากยิ่งขึ้น

3. ครูผู้สอนควรนำแนวทางการจัดการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสานไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนรายวิชาอื่น ๆ

4. ครูผู้สอนควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสานกับการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กรพรรณ ตันติเวชกุล. (2563). การพัฒนาบทเรียนแบบผสมผสานเพื่อพัฒนาทักษะการรับสาร สำหรับนักเรียนจำโรงเรียนชุมพลทหารเรือ. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า*, 8, 11-24.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *แนวทางการเปิดเรียน On site*. เข้าถึงได้จาก https://drive.google.com/file/d/1CHRDdjCGcNSDr1JxKeo6kybynDx_KdnR/view
- กุลธิดา ทุ่งคาโน. (2563). การเรียนรู้แบบผสมผสาน Blended Learning ในวิถี New Normal Blended Learning in a New Normal. *ครุศาสตร์สาร*, 15(1), 29-43.
- ปิยะนุช เถาหมอ. (2562). *ผลของบทเรียนแบบผสมผสานด้วยการเรียนแบบร่วมมือ วิชาทัศนศิลป์ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา). คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เมษา นวลศรี. (2563). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในรายวิชาการวิจัยทางการศึกษา ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 13(1), 77-94.
- วลัย ตันติวิญญูโกศล. (2560). *การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยเทคนิค GRIS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาไทย*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา). คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการแก้ปัญหา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

- สุจิตรา เขียวศรี. (2550). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบสืบสอบบนเว็บวิชาวิทยาศาสตร์ โดยใช้การช่วยเสริมศักยภาพเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา). คณะครุศาสตร์: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2556). เตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: โพสต์ทูเดย์.